



TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 14

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Svampebekæmpelse i vårsæd
 - Tilbud om resistenstest af ukrudt
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Målttede efterafgrøder
- **VANDING**
 - Vandingsbehov

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vejret lige nu er køligt og med udsigt til nedbør de fleste steder. Nu må vi se om der kan komme mere nedbør end der fordamper fra afgrøderne.

Afgrøderne ser indtil videre ud til at være i god vækst, uden de store udfordringer. Der ses dog marker med udfordringer som svidning af gylle, hvor gyllen er lagt ud i vintersæd. Der er også manglende fremspiring på lerjorde, ligesom der er gødning der ikke er opløst endnu, dette gælder også gylle udlagt med slæbeslanger efter såning.

Ukrudtsbekæmpelse med Fenix og Basagran i ærter og hestebønner, har nogle steder givet lysfarvninger af afgrøden.

Vinterbyg og vinterrug er nu ved at skride mange steder og vil være helt gennemskredet om 1-2 uger. Vi forventer, at de kommende dages fugt, vil kunne sprede skoldplet i vinterbyg. Ubehandede marker bør behandles i løbet af en uges tid mod skoldplet og evt. meldug.

Bekæmpelses forslag:

- 0,3 l/ha Propulse + 0,3 l/ha Pictor Active

Andre forslag kan du se i tabel 2, under vårbyg vækststadiet 37 – 59. Der er dog lidt forskel i hvor meget det tæller i triazolregnskabet og Propulse hæves fra 0,2 l/ha til 0,3 l/ha pga. effekt mod meldug.

Vinterhveden er lidt langsommere i væksten, ikke mindst pga. det kølige vejr. Hvedens faneblad vil i den næste uges tid komme til syne, vækststadiet 37. Lige nu er vinterhveden i vækststadiet 33-37.

Vinterrapsen står godt og blomstringen som er i fuld gang, ser ud til at holde lidt tid endnu. Det er ved at være nu, man skal vurdere, om der skal svampebekæmpes en eller to gange. Læs mere i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 11**.

Vårsæd er netop startet op i registreringsnettet. Vårbyg og havre sået d. 23. marts har nået vækststadiet 26 og havre vækststadiet 30. Der er ikke set svampe i vårsæd endnu.

Der kan anvendes DFF/Legacy til ukrudtsbekæmpelsen indtil vækststadie 28 som kan være sidste udkald til at få brugt DFF/Legacy inden de udgår pr. 28. november 2026.

Svampebekæmpelse i vårsæd

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Vårsæd er lige nu på et meget forskelligt stadium, alt efter såtidspunkt. I marker sået sidst i marts er bladscederne ved at strækkes, vækststadie 30, mens det sent såede endnu, kun har 1-2 blade (St. 11-12). Den seneste måneds tørke/kulde har mindsket svampetrykket i de tidligste marker. Kun i tidligt sået byg med meget bladplet, i modtagelige sorter som f.eks. KWS Thalís og Fontane, vurderes behandling relevant i denne uge.

Triazolregler kan især drille i vårbyg

Vårbyg er ofte bejdset med tebuconazol (Redigo Pro og lign). I tabel 2 regnes med, at byggen er bejdset. Husk, at både kornets stadium og om der er bejdset eller ej, skal angives for korrekt triazol-beregning.

Middel-valg og afstandsregler til veje m.m.

For vårsæd er det især i vårbyg, at Propulse har et 5 m afstandskrav til veje m.m. der er bøvet. Propulse er det bedste middel mod "pletsvampe". Derfor prioriteres Propulse som en del af behandlingen omkring skridning, hvis man har midlet.

Pletsvampene har en lang udviklingstid og ikke vil "støve" ind over resten af marken fra de ubehandlede striber. Det rust-aktive middel i blandingen bør til gengæld udsprøjtes helt til markkanten.

Comet Pro/Pictor Active er for nyligt pålagt en afgiftsstigning på omkring 100 kr./l. Da disse midler er de næstbedste mod pletsvampene, anbefaler vi dem stadig. Overvej at købe lidt ekstra ind, hvis de stadig kan fås for ca. 410 hhv. 440 kr./l.

Har man købt for meget Balaya til sin hvede og frøgræs, er det også et fornuftigt "basismiddel" i vårbyg. Balaya har kun et 2- meters afstandskrav til veje m.m. Det har hidtil været for dyrt, hvilket ikke længere er relevant. Balaya er i forhold til Propulse bedre mod rust men dårligere mod pletsvampe. Balaya tæller modsat Propulse med i triazolregnskabet.

Husk for alle midler med diverse (også 1-2 m) afstandskrav på etiketten at få nedreguleret det behandlede areal i sprøjtejournalen.

Vårbyg

Som det ses af tabel 1 over de mest dyrkede bygsorter, er alle, bortset fra Fontane, meget modtagelige for bygrust. Til gengæld får ingen af disse meldug, da det gamle Mlo-gen stadig virker fint. Mlo-meldugresistensen er desværre koblet til dårlig resistens mod ramularia. I vårbyg kommer ramularia dog som regel så sent, at den kun har mindre betydning for udbyttet.

Tabel 1. De mest fremavlede vårbygssorters modtagelighed for svampesygdomme. Data for svampebehandling fra 4 forsøg 2025. Kildes: Sortinfo.dk. De højeste merudbytter for svampebehandling skyldes overvejende angreb af bygrust.

Sort	Bruttomerudbytte for svampebekæmpelse, 2025 hkg/ha	Modtagelighed for svampe, 0 : ikke modtagelig				
		Bladplet (0-3)	Bygrust (0-3)	Skoldplet (0-3)	Meldug* (0-3)	Ramularia (0-3)
Laureate	9,4	1	3	1	mlo	3
Skyway	13,0	2	4	2	mlo	3
NOS Lollipop	7,7	0	3	1	mlo	3
LG Caruso	7,3	2	2	1	mlo	2
NOS Gambit	10,2	0	3	1	mlo	3
Blixen	9,7	1	3	1	mlo	3
Sartre	8,8	0	3	2	mlo	3
Austen	15,9	1	3	2	mlo	3
KWS Thalís	10,1	3	3	2	mlo	3
Prospect	12,6	2	3	1	mlo	3
Fontane	4,7	3	1	1	mlo	2
Bounty	18,7	0	4	1	mlo	3

* Sorter med den effektive mlo-resistens mod meldug er angivet med mlo.

Hvornår skal man holde øje med svampe i vårbyg?

I upløjede, eller andre marker med meget bygghalm i overfladen, bør man være meget opmærksom på bladplet. Især i KWS Thalís og Fontane. Kan man nemt finde planter med bygbladplet, bør der behandles med Comet Pro, så tidligt som muligt, vækststadiet 30, buskning afsluttet, begyndende strækning, som foreslået i tabel 2. Comet Pro er først godkendt fra vækststadiet 30 og der skal gå min 21 dage mellem to Comet Pro behandlinger. Skulle intervallkravet blive et problem, kan Comet Pro udskiftes med Pictor Active i efterfølgende behandling. Også bygrust kan udløse en tidlig behandling jævnfør skadestærsklerne herunder. Vi har dog endnu ikke set rust i vårbyg og vejret er ikke til det p.t.

Generelt er "omkring skridning" i øvrigt ofte et godt tidspunkt for behandlingen mod pletsvampe i vårbyg med Propulse + evt. blandingspartner. Der er ingen grund til at afvente gennemskridning, da bygsvampene ikke går i akset.

Skadestærskler i vårbyg

- **Meldug:** Ikke aktuel i de almindeligt dyrkede sorter: 1-10 % planter
- **Bygrust:** 10 % angrebne planter.
- **Bygbladplet:** I KWS Thalís, Fontane: 10 % angrebne planter, øvrige sorter: 25-50 % angrebne planter.
- **Skoldplet:** 10 % angrebne planter og 5 dage med over 1 mm indenfor de seneste 14 dage. Optællingen starter i vækststadiet 31, 1. knæ kan mærkes, i sorter med karakteren 2 i tabel 1. I sorter med modtagelighed 1: 7 dage med nedbør fra vækststadiet 32, 2. knæ kan mærkes. Vanding tæller højst halvt med.

Tabel 2 Løsningsforslag i vårbyg. Priser er ifølge Kornbasen.dk. Midler med indhold af "kritisk triazol" med rød skrift. Obs afstandskrav til veje m.m. for Propulse og Pictor Active.

Løsning mod Fed skrift: god virkning	Afgørelses stadium	Løsning	Prisniveau kr./ha	Bidrag til Triazol-regnskab	Bemærkninger
Bladplet, bygrust, skoldplet	30-33	0,3 Comet Pro	125	0	Obs bladplet ved mange byg-halmrester i bunden. Comet Pro max 2 gange med min. 21 dages interval.
Skoldplet bladplet, rust	30-33	0,3 Proline Xpert EC 240	90	44-28	Max 2 behandlinger med min 14 dages mellemrum
Alle betydende svampe	37-59	0,4 Propulse SE 250 + 0,2 Comet Pro	250	0	Propulse max 1 gang. Comet Pro max 2 gange med min. 21 dages interval
Skoldplet bladplet, rust, meldug	37-59	0,4 Propulse SE 250 + 0,25 Orius Gold/ Folicur Xpert EC 240	210- 235	19-59	Propulse max 1 gang. Orius G. max. 2 gange. Obs triazolregler
Skoldplet bladplet, rust, meldug	37-61	0,3 Pictor Active + 0,2 Prosaro/ Proline Xpert EC 240 + 0,15 sprede-klæbemiddel	210	19-29	Propulse-fri løsning. Min. 14 dage mellem 2 Prosaro eller Proline Xpert-behandlinger
Alle betydende svampe	37-59	0,2 Propulse SE 250 + 0,3 Pictor Active + 0,15 sprede - klæbemiddel	230	0	Propulse: max 1 gang. Pictor Active. max 2 gange med min. 14 dage mellem. Spr. kl.-middel på anbefaling fra firmaet bag Pictor Active.
Rust	59-69	0,3 Orius Gold	55	71-47	Sen supplerende behandling. Senest vækststadie 69 (blomstring afsluttet). Orius: max. 2 gange. Obs triazolregler.



Billede 1 Bygbladplet i vårbyg (LG Flamenco). Her af "nettypen", som er ret firkantede pletter med tværstreger. Næst efter rust er bladplet den mest tabsgivende svamp i vårbyg. (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO)

Havre

I havre er det som regel meldug, der udløser svampebehandlingen. Det gælder dog ikke for sorten Delfin som ikke er modtagelig for meldug.

Skadetærskler i havre

- **Meldug:** 10-25 % angrebne planter under strækning, mindst i tidlige stadier. Herefter: 50-75 %
- **Bladplet:** 25 % angrebne planter vækststadium 32-65. Alle sorter er middel-modtagelige for bladplet.

0,3 Orius Gold/ Folicur Xpert EC 240/Proline Xpert EC 240 /Prosaro/Proline EC 250 og 0,15 Talius EC er gode meldugløsninger i havre. Her er således gode muligheder for at få brugt sine lagermidler.

OBS triazolregler. Af de foreslåede midler er kun Proline EC 250 og Talius EC uden triazoler. I de tidligste vækststadier tæller 0,3 l Orius Gold (60 g tebuconazol) fx 90 % i ubejdset korn.

Der kan tilsættes 0,2 Comet Pro eller Propulse SE 250, hvis der også ses bladplet.



Billede 2 Havrebladplet. (Foto: SEGES)



Billede 3 Havreplet bakteriose, der kan forveksles med havrebladplet, men ikke behandles med svampemiddel. Bakteriose sidder ofte i kanterne/spidserne af bladene. (Foto: Jens P. Pedersen, SAGRO).

Vårhvede

I vårhvede er meldug og gulrust som regel de betydende svampe, mens septoria sjældent er så tabsvoldende som i vinterhvede. Som det ses af tabel 3, er der ret lave merudbytter for svampebekæmpelse i vårhvede, i 2023 knapt rentable, undtaget hvor der var gulrust.

Tabel 3 De mest almindelige vårhvedesorters modtagelighed for svampesygdomme. Data for svampe fra 2 forsøg 2025. Kilde: Sortinfo.dk.

Sort	Bruttomerudbytte svampebekæmpelse, 2025 hkg/ha	Modtagelighed for svampe, 0 : ikke modtagelig	
		Meldug (0-3)	Gulrust (0-3)
Kapitol	5,9	2	0
Bombastix	5,3	2	1
Bravens	7,4	3	3
Everlong	5,6	1	0
KWS Cantare	4,4	1	1
NOS Soul	6	1	1

Tabel 4 Løsninger i vårhvede. Priser ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024).

Løsning mod	Afgrødens stadium	Løsning	Prisniveau kr./ha	Bidrag til triazolregnskab	Bemærkninger
Meldug	29-31	0,15 Talius EC	125	0	Max 2 gange med min 14 dages interval
Brunrust, gulrust, meldug, septoria	30-69	0,25 -0,4 Folicur Xpert EC 240	70-110	24-96	Højest dosis i de sene vækststadier. Max 2 gange med min 14 dage i mellem. Obs triazolregler
Brunrust, gulrust, meldug, septoria, hvedebladplet	30-69	0,3- 0,4 Prosaro/ Proline Xpert EC 240	90- 125	15-75	Mest i de sene vækststadier. Max 2 gange med min 14 dage i mellem. Obs triazolregler
Brunrust, gulrust, meldug, septoria, hvedebladplet	39-61	0,25 Orius Gold /Folicur Xpert EC 240 + 0,3 Propulse SE 250	170-195	25-47	Max. 2 gange. Min 14 dage mellem 2 Folicur Xpert-behandlinger. Obs triazolregler

"Kritisk triazol" mærket med rødt.

Tilbud om resistenstest af ukrudt

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

SAGRO tilbyder resistenstest af dit ukrudt hos det tyske firma Agris42.

Efterhånden som mange bestande af græsukrudt er blevet resistente, er det afgørende at vide, hvilke græs-ukrudtsmidler, der om foråret måske stadig har effekt.

Vi/du indsamler frøene af græsset inden høst og sender det til Agris42. Resistenstesten bliver udført i løbet af efteråret, så du har resultatet i god tid før næste sæson.

Følgende arter af græsukrudt kan du få testet: italiensk rajgræs, alm. rajgræs, agerrævehale, vindaks, gold hejre og enårig rapgræs.

Der er også mulighed for resistenstest af hanespore og grøn skærmaks. Testen udføres i foråret 2027 med Mais Ter, Focus Ultra, Agil, Primera Super og Topik.

Test af tokimbladede ukrudtsarter og andre græsser end de nævnte kan udføres efter aftale med Agris42.

Pakken for græsukrudt omfatter test af følgende midler:

- 0,1 l Hussar OD
- 220 g Broadway
- 0,9 l Atlantis OD
- 150 g Mais Ter
- 0,4 l Topik

- 1,5 l Focus Ultra
- 0,75 l Agil
- 1,0 l Primera Super (kun agerrævehale)

Det er også muligt at tilvælge test af Boxer og/eller glyphosat. Det koster ca. 315 kr. pr. middel.

Bladmidlerne testes i én dosis og Boxer samt glyphosat i to doseringer. På laboratoriet udføres løbende test på referencepopulationer af de forskellige græsarter, så din bestand af græsukrudt blive sammenlignet med en følsom bestand.

Før høstbesøget i markerne er en god lejlighed til at indsamle frø til test.

Du kan selv samle frøene og levere dem til det nærmeste SAGRO kontor. Til analysen skal bruges en mængde frø svarende til en kaffekop. Ønsker du selv at indsende frø eller at vi foretager indsamlingen, kan det også sagtens lade sig gøre. Aftal det med din planterådgiver, eventuelt i forbindelse med et før-høstbesøg. Frøene skal indleveres senest ultimo august. Se bestillingsseddel her.



Billede 4 Æske med div. tilhørende labels, til indsendelse af frøprøver, udleveres ved henvendelse til SAGRO. Foto: Henrik Otto Clement, SAGRO.



Billede 5 Omkostningerne til bekæmpelse af græsukrudt om foråret kan være spildte, hvis der bestanden af græsukrudt er resistent. Derfor er det vigtigt at vide, hvilke midler der virker. Her ses italiensk rajgræs, som ikke kan bekæmpes med Cossack OD og Broadway, mens Focus Ultra stadig har effekt. Foto: SEGES Innovation.

REGLER OG TILSKUD

Målrettede efterafgrøder

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Landbrugsstyrelsen har nu sendt breve ud til dem, der har tilmeldt målrettede efterafgrøder. De fleste har fået tilsagn. Der er dog en del, der kun har fået delvist tilsagn og andre igen der helt har fået afslag.

Da de målrettede efterafgrøder er placeret i forskellige vandoplande, kan der sagtens komme et obligatorisk krav senere, men der vil der komme besked ud om til den tid og du skal derefter tage stilling til om der skal etableres obligatoriske efterafgrøder eller tages et træk i N-kvoten.

De der har for mange, skal nu afgøre, om de skal etableres eller om de skal konverteres til pligtige efterafgrøder.

Din planterådgiver kan hjælpe med at optimere din bedrift, så du udnytter allerede etablerede efterafgrøder eller kan undlade at etablere efter høst.

VANDING

Vandingsbehov

Vanding er en balancegang lige nu. Der kommer noget nedbør nu og i de kommende dage, men hvor meget? Fordampningen ved de relativt lave temperaturer vi har nu, er på et lavt niveau, omkring 2-3 mm. Den nedbør der kommer, vil formodentlig kunne modsvare denne fordampning der vil være.

Sørg for at der er en passende vandtilgængelighed, så der kan startes op i tide i forhold til kapaciteten. Der vil sandsynligvis på de fleste bedrifter, være forholdsvis mange marker med vandingsbehov.

Prioriterings rækkefølge:

- Vinterraps
- Frøgræs/kløvergræs
- Vinterbyg
- Vinterrug
- Vinterhvede
- Vårsæd